

Saturnus i Uppsala

Uppsala kommun präglas av våra universitet, och särskilt Uppsala universitet som funnits i staden sedan snart 550 år. Många namnkunniga forskare har satt sin prägel på stadsbilden – Anders Celsius ihågkommes genom Celsiushuset på gågatan och sin grav i Gamla Uppsala kyrka, Carl von Linné genom Linnéträdgården, Linnés Hammarby och Linnés Sävja och Olof Rudbeck genom Anatomiska teatern på Gustavianum och för den delen Linnéträdgården som det egentligen var han som inrättade.

Uppsalas vetenskapliga profil skulle kunna lyftas fram mycket mer, exempelvis genom min motion om att uppmärksamma bemärkta Uppsalabor som välvilligt behandlades av KF 20180528, och som skulle innebära att man gör en slags "Hall of fame" som den på Arlanda exempelvis på Uppsala Resecentrum. Eller den motion av Mohamad Hassan om att lägga in periodiska systemet som installation på gågatan som lika välvilligt behandlades i KF 20170227.

Astronomi är också en del av Uppsala universitets verksamhet, vilket föranledde exempelvis den blivande svenske statsministern Hjalmar Branting att tillbringa fyra år i vår stad i sin ungdom för studier i ämnet. Vi har observatoriet som ett minne av denna livaktiga verksamhet, och vid ovan nämnda Celsiushus placerades i samband med det internationella astronomiåret 2009 en modell av Saturnus måne Titan.

Vad var då anledningen till kopplingen mellan Celsiushuset och Saturnus måne?

Jo, under juledigheterna har jag satt mig in i en modell av Solsystemet vars himlakroppar är utplacerade i vårt land. 1998 kom de två forskarna Gösta Gahm och Nils Brenning på idén att göra den då ganska nybyggda Globen i Stockholm till Solen i en skalenlig modell (skala 1:20 miljoner) av vårt solsystem kallat "Sweden Solar System". Raskt byggdes Merkurius (25 cm i diameter) upp vid Stadsmuséet i Stockholm, Venus vid Stockholms gamla observatorium, och Jorden (samt vår måne) inne på Naturhistoriska riksmuséet, och så vidare norrut. Senare har exempelvis Pluto utanför Delsbo i Hälsingland tillkommit, och för några år sedan en modell av Jupiter i form av en lysande ring med en diameter på 7,1 meter uppe under taket på Clarion Hotell i Sky City på Arlanda. Även Jupiters månar finns på plats där.

Men Saturnus då – ja skalenligt hamnar denna stora planet i Uppsala, men det pinsamma är att just den planeten är den enda som ännu inte uppförts i Sweden Solar System, efter mer än ett kvartssekel! Som nämnt uppmärksammades Saturnus i Uppsala 2009 genom sina månar, skolprojekt och en matta på gågatan vid Celsiushuset, men något mer har det inte blivit. En försvårande omständighet har naturligtvis varit att modellen blir 6,1 meter i diameter, och upp till 14 meter om man tar med ringarna.

Men, borde vi inte få bukt med denna pinsamhet? Planer finns, exempelvis att uppföra en modell utanför Ångström eller i Observatorieparken (se filmen <https://www.swedensolarsystem.se/saturnus/>) . Men, som så ofta i Uppsala, har det mest stannat vid idéer och akademiska samtal.

Jag tror att kommunen skulle kunna bidra till att komma framåt i frågan. I samarbete med Uppsala universitet och med finansiering från privata aktörer kan Uppsala få den rättmätiga plats i Solsystemet som Swedish Solar System ger oss möjlighet till! Med tanke på att det också finns pengar avsatta i budgeten för kulturhuvudstadsåret så borde det även finnas möjlighet för Uppsala kommun att bidra ekonomiskt i processen.

På så vis kan vi slippa besvikna besökare i Uppsala, som varje år besöker Sweden Solar System med utgångspunkt i globen, bara för att upptäcka att Saturnus inte finns här.

Jag vill därför fråga kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling (S)

- Vad har Uppsala kommun hittills gjort för att en modell av Saturnus ska komma på plats i vår stad?
- Vad anser du att kommunen bör göra framöver för att inte Uppsala ska vara den enda plats/kommun i Sverige som saknar sin modell av en planet i Solsystemet?
- Med tanke på att vi inte blev nominerade till europeisk kulturhuvudstad så har vi pengar i budgeten som kan användas för detta, är du beredd att verka för det?

Jonas Segersam (KD)

Uppsala 2025-01-20